

182

20
anys
2001-2021

No és el mateix posar-se les piles que carregar les piles

Posar-se les piles

L'expressió col·loquial *posar-se les piles* té dos significats. D'una banda, fa referència a trobar la manera de sortir d'una situació difícil, amb una actitud desperta i diligent. D'altra banda, també vol dir afanyar-se. Altres expressions amb el mateix significat són: *anar per feina*, *donar-se ànsia*, *donar-se brasa*, *donar-se aire*, *no fer-s'ho dir dues vegades*. Per exemple: *Joan, ja cal que et posis les piles i facis la inscripció, si vols començar el curs. Si no anem per feina, no serem a temps de presentar el projecte al concurs. La Cinta no s'ho ha fet dir dues vegades i s'ha posat a redactar l'informe que li han demanat.*

Carregar les piles

L'ús de l'expressió *carregar les piles*, que no és normativa, es limita al registre col·loquial. És una extensió de significat a partir de l'accepció de carregar 'emmagatzemar una certa quantitat d'electricitat (en un condensador o en un acumulador)'. Amb el mateix valor es poden fer servir altres expressions o verbs que sí que estan recollits per la normativa, com ara *refer-se*, *reparar les forces*, *recobrar l'energia*, *posar-se a to*, *restablir-se*, etc.

Amb el desig que hàgiu pogut carregar les piles aquest estiu, us desitgem molt bon retorn! Sant tornem-hi!

? Consultes

Fons: DIEC2, Optimot, TERMCAT

Al peu del canó

Perseverant. Perseverar en la tasca. *Si vols tirar endavant la botiga, ja cal que estiguis sempre al peu del canó; no pots badar.* || Preparat, aparellat, a punt, especialment davant una situació dura o combativa. *És una persona que sempre està al peu del canó, preparada per ajudar en qualsevol moment.*

Posar a to algú o alguna cosa

Fer que tingui el comportament o el funcionament que se n'espera. *El van haver de posar a to per a la prova.* D'on deu venir, però, aquesta expressió? En el món de la música, *posar a to* és fer que un instrument músic tingui graduats els seus sons d'acord amb els altres o amb una determinada elecció del so.

Ampit de coberta o parapet de coberta

Mur de petita alçària que es construeix a la vora exterior de les cobertes planes com a coronament i que serveix per evitar caigudes al buit. En castellà és *peto de cubierta*.

Bossa amb tanca

Bossa, habitualment de plàstic, amb un sistema de tancament incorporat de tipus cremallera que la fa especialment apta per a ús alimentari. Les bosses amb tanca s'utilitzen, per exemple, per a aliments congelats.

Cuina per lots

Preparació dels àpats d'una setmana en una sola sessió de cuina, amb la finalitat de menjar menús equilibrats, variats i fàcils de fer, i d'estalviar temps i diners.

Dosi de record

Estímul antigènic administrat per induir una resposta immunitària secundària setmanes, mesos o anys després d'un primer estímul, en una dosi tal que manté durant un temps suplementari la memòria immunitària contra aquest antigen. Fixem-nos que el singular del mot *dosi* no acaba en *-is*, sinó en *-i*, com altres noms cultes (*parèntesi*, *crisi*, *tesi*, *hipòtesi*, *anàlisi*, etc.). Direm, doncs, *una dosi* i no *una dosis*. El plural d'aquests mots sí que afegeix una *-s* al final: *els parèntesis*, *les crisis*, *les tesis*, *les dosis*, *les hipòtesis*, *les anàlisis*.

Kalaripayatu

Estil de lluita i art marcial índia originari de l'actual estat de Kerala, a la costa sud-oest de l'Índia. Si bé la grafia més estesa és *kalaripayattu*, en català es pot proposar l'adaptació *kalaripayatu*, amb la simplificació de la doble consonant *-tt-*, que ja es comença a documentar en alguns contextos, també en altres llengües. A més a més, aquest tipus de simplificació és habitual en l'adaptació de

L'endevinalla

Al número anterior preguntàvem què vol dir **ànima de càntir**. La resposta correcta era la **4. Persona curta d'enteniment i pusil·lànime**. La guanyadora ha estat Cristina Dacruz Rovira, seguidora de *L'Estenedor* i «fan de les samarretes que desperten emocions».

En aquest número preguntem què vol dir **fer la rateta**?

1. Ser gasiu i avariciós.
2. Projectar sobre alguna cosa la llum reflectida per un mirallet.
3. Preparar un parany per agafar rates.
4. Escombrar l'escala.

Per concursar, heu d'enviar la resposta de l'endevinalla a mollet@cpl.cat. La persona que l'encerti i guanyi el concurs tindrà com a premi una nova samarreta model *Refrany*s dissenyada al Taller Alborada.

[Nota sobre el tractament de dades personals](#)

manlleus al català, especialment en aquells que procedeixen de llengües amb altres alfabets, com és el cas del terme *kalaripayattu*, procedent del malaiàlam.

Portatot

Estoig o funda, generalment per a material d'escriptori.

Retolació

Tècnica artística que consisteix a crear i dibuixar a mà lletres en diferents estils i formats. *Farem un llibre objecte amb la tècnica de la retolació*.

Webs

- **Màgia per conversar.** Jocs de màgia per practicar el català. Recurs audiovisual per promoure la conversa en català. Secretaria de Política Lingüística.
- **A classe no et deixis el mòbil.** Publicació en línia per a l'ús del mòbil en l'aprenentatge del català per a adults. Secretaria de Política Lingüística.
- **Terminologia dels videojocs.** Diccionari amb més de tres-cents termes amb les denominacions i la definició en català, i amb els equivalents en castellà, francès, anglès i alemany. TERMCAT.